छविः पांडुरा *S.* 3. 10; Me. 33; U. 6. 27. -2 Colour in general. -3 Beauty, splendour, brilliance; छविकरं मुखचूर्णमृतुश्रियः R. 9. 45. -4 Light, lustre. -5 Skin, hide.

छप् 1 U. (छपति-ते) To hurt, injure, kill.

छाग *a.* (गी *f.*) Relating to a goat or she-goat; Y. 1. 258. —गः (गी *f.*) 1 A goat; ब्राह्मणश्छागतो यथा (वंचितः) H. 4. 53; Ms. 3. 269. -2 The sign Aries of the zodiac. —गं 1 The milk of a she-goat. -2 An oblation. -**Comp.** —भोजिन् *m.* a wolf. —मुखः an epithet of Kârtikeya. —रथः, —वाहनः an epithet of Agni, the god of fire.

छागणः A fire of dried cowdung.

छागल *a.* (ली *f.*) Coming from or relating to a goat. —लः A goat.

छागिका A she-goat.

छात *a.* 1 Cut, divided. -2 Feeble, thin, emaciated (*p. p.* of छो q. v.).

छात्रः [छत्रं गुरोर्वैगुण्यावरणं शीलमस्य Sk.; छत्रा° ण] A pupil, disciple. —त्रं A kind of honey. -**Comp.** —गंडः an indifferent poetical scholar, knowing only the beginnings of stanzas. —दर्शनं fresh butter prepared from milk one day old. —व्यंसकः a roguish or dull-witted pupil.

छात्रकं Honey in the comb or hive.

छादं [छद्-अच्] A thatch, roof.

छादनं [छद्-ल्युट्] 1 A cover, screen (fig. also); विनिर्मितं छादनमज्ञतायाः Bh. 2. 7. -2 Concealing. -3 A leaf. -4 Clothing. -5 Darkening. —नी Hide, skin.

छादित *a.* See छन्न.

छाद्मिक *a.* [छद्मना चरति व्यवहरति ठक्] Fraudulent. —कः A rogue; Ms. 4. 105.

छांदस *a.* (सी *f.*) [छंदः अधीते वेत्ति वा पक्षे अण्] 1 Vedic, peculiar to the Vedas; as छांदसः प्रयोगः. -2 Studying or familiar with the Vedas. -3 Metrical. —सः A Brâhmaṇa versed in the Vedas.

छांदसीय *a.* Metrical, familiar with metres.

छांदोमिक *a.* Belonging to the छंदोमस् (as a day or सूक्त).

छाया [छो-ण Uṇ. 4. 109] 1 Shade, shadow (changed at the end of Tat. comp. into छायं when बाहुल्य or thickness of shade is meant; *e. g.* इक्षुच्छायनिषादिन्यः R. 4. 20; so 7. 4, 12. 50; Mu. 4. 21); छायामधः सानुगतां निषेव्य Ku. 1. 5; 6. 46; अनुभवति हि मूर्ध्ना पादपस्तीव्रमुष्णं शमयति परितापं छायया संश्रितानां *S.* 5. 7; R. 1. 75, 2. 6; 3. 70; Me. 67. -2 A reflected image, a reflection; छाया न मूर्छति मलोपहतप्रसादे शुद्धे तु दर्पणतले सुलभावकाशा *S.* 7. 32. -3 Resemblance, likeness. -4 A shadowy fancy, hallucination. -5 Blending of colours. -6 Lustre, light; छायामंडललक्ष्येण R. 4. 5; रत्नच्छायाव्यतिकरः Me. 15, 35. -7 Colour; Mâl. 6. 5. -8 Colour of the face, complexion; केवलं लावण्यमयी छाया त्वां न मुंचति *S.* 3; मेघैरंतरितः प्रिये तव मुखच्छायानुकारी शशी S. D.; Pt. 5. 88. -9 Beauty; क्षामच्छायं भवनं Me. 80, 104. -10 Protection. -11 A row, line. -12 Darkness. -13 A bribe. -14 N. of Durgâ. -15 The shadow of a gnomon as indicating the sun's position. -16 The Sun. -17 Nightmare. -18 N. of a wife of the sun (she was but a shadow or likeness of संज्ञा, the wife of the Sun; consequently when संज्ञा went to her father's house without the knowledge of her husband, she put छाया in her own place. छाया bore to the Sun three children:—two sons Sâvarṇi and *S*ani, and one daughter Tapanî). —यः One who grants shade. -**Comp.** —अंकः the moon. —आत्मन् *m.* a reflected image or form. —करः the bearer of an umbrella. —ग्रहः a mirror. —तनयः, —सुतः —आत्मजः Saturn, son of छाया. —तरुः —द्रुमः a large umbrageous tree; Me. 1; *S.* 4. 11. —द्वितीय *a.* 'accompanied only by one's shadow', alone. —पथः the galaxy, the atmosphere; R. 13. 2. —भृत् *m.* the moon. —मानः the moon. (—नं) a measure of shadow. —मित्रं a parasol. —मृगधरः the moon. —यंत्रं a sun-dial.

छायामय *a.* Reflected, shadowy.

छालः, —लं Bark; a bark-garment.

छिः *f.* [छो-बा° कि] Abuse, reproach.

छिक्का Sneezing.

छित *a.* See छात.

छिद् 7 U. (छिनत्ति, छिंत्ते, चिच्छेद, अच्छिदत्, अच्छैत्सीत्, अच्छित्त, छेत्तुं, छिन्न) 1 To cut, cut or lop off, hew, mow, tear, pierce, break asunder, rend, split, divide; नैनं छिंदंति शस्त्राणि Bg. 2. 23; R. 12. 80; Ms. 4. 69, 70; 9. 276; Y. 2. 302. -2 To disturb, interrupt (as sleep). -3 To remove, drive off, destroy, quell, annihilate; तृष्णां छिंद्धि Bh. 2. 77; एतन्मे संशयं छिंद्धि मतिर्मे संप्रमुह्यति Mb; राघवो रथमप्राप्तां तामाशां च सुरद्विषां। अर्धचंद्रमुखैर्बाणैश्चिच्छेद कदलीसुखं ॥ R. 12. 96; Ku. 7. 16. -4 To take away, remove, deprive of; न नः किंचित् छिद्यते S. B. we do not lose anything [cf. L. *scindo*].

छित्तिः *f.* [छिद्-क्तिन्] Cutting, dividing.

छित्वर *a.* (री *f.*) [छिद्-ष्वरप् ष्णो° दस्य तः] 1 Fit for cutting. -2 Hostile, fraudulent, roguish.

छिद् *a.* (At the end of comp.) Cutting, dividing, destroying, removing, splitting &c.; श्रमच्छिदामाश्रमपादपानां R. 5. 6; पंकच्छिदः फलस्य M. 2. 8. —*m.* The divisor, denominator.

छिदकं [छिद्-क्वुन्] 1 Indra's thunderbolt. -2 A diamond.

छिदा Cutting, dividing.

छिदिः *f.* 1 An axe. -2 Indra's thunderbolt. -3 Cutting off.

छिदिरः [छिद्-किरच् Uṇ. 1. 51] 1 An axe. -2 A sword. -3 Fire. -4 A rope, cord.

छिदुर *a.* [छिद्-कुरच्] 1 Cutting, dividing, removing; *Si.* 6. 8. -2 Easily breaking. -3 Broken, disordered, deranged; संलक्ष्यते न छिदुरोऽपि हारः R. 16. 62. -4 Hostile. -5 Roguish, knavish.

छिद्र *a.* [छिद्-रक्, छिद्र-अच् वा] Pierced, containing holes. —द्रं 1 A hole, slit, cleft, fissure, rent, pit, opening, crack; नव छिद्राणि तान्येव प्राणस्यायतनानि तु Y. 3. 99; Ms. 8. 239; अयं पटश्छिद्रशतैरलंकृतः Mk. 2. 9; so काष्ठ°, भूमि° &c. -2 A defect, flaw, blemish; त्वं हि सर्षपमात्राणि परच्छिद्राणि पश्यसि । आत्मनो बिल्वमात्राणि पश्यन्नपि न पश्यसि ॥ Mb. -3 A vulnerable or weak point, weak side, imperfection, foible; नास्य छिद्रं परो विद्याद्विद्याच्छिद्रं परस्य तु । गूहेत् कूर्म इवांगानि रक्षेद्विवरमात्मनः ॥ Ms. 7. 105, 102; छिद्रं निरूप्य सहसा प्रविशत्यशंकः H. 1. 81